

Дамонъ и Питей.

(РАСКАЗЪ.)

Пашкаше и стенеше нѣкога си градътъ Сиракуза подъ мъчителството на Діонисія. Звѣрскійтъ този чловѣкъ, като бѣ похытилъ коварно и насилственно чуждѣ прѣстолъ, искаше да го одържи съ жестокость и съ вдѣхнуваніе на страхъ. Горкытъ подданици, ако и да обѣщахъ всякъмъ теготѣ на неговытъ неправды, принудены бѣхъ да млчатъ и да задушаватъ въ себе си неволно и най-праведнытъ си оплакванія, защото и най-малкото отъ тѣхнѣ странѣ роптаніе бѣше прѣстъпленіе за смъртъ.

Въ срѣдъ общійтъ страхъ, Питей, момъкъ распаленъ и дълбокомысленъ неможѣ да обуздае стремленіята на гнѣвътъ си: на единъ примѣръ отъ варварщиниѣтъ на мъчителя, що видѣ, осмѣли се да дигне гласъ, и да оилаче велегласно окаиството на отечеството си. Съгледателитѣ (шпіоныѣ), които Діонисій имаше подъ заплатѣ прѣсиджы на всякъдѣ, донесоха му тутакъ си извѣстіе за това; а мъчителтъ изпълненъ отъ ярость заклѣ ся жестоко да си отмъсти, и горкытъ момъкъ, видѣ ся единъ день обиколенъ отъ цѣлъ полкъ неправедны ораженосцы, които го повлѣкохъ къдѣ тъмницѣтъ.

На оны критическыи часъ срѣца го Дамонъ, момъкъ отъ извъредна доброта, който обычае Питей като себе си. Нараненъ отъ най-живѣ скърбъ при вижданіето на това, пристапва при него и жално му казува:

«Що е това, драгый ми Питее? Какво ли си пакъ направилъ? Да ли не си примыслилъ добръ и си прибързалъ пакъ да кажешъ нѣщо?»

— Ей, любезный ми Дамоне, онова което ты много пѣтя си прѣдсказвалъ, най-послѣ дойде ми до главѣ; азъ неможѣхъ да послѣдувамъ думытъ ти. За дълго врѣме азъ хулихъ саминъ жестокостьта на мъчителя, като си силихъ да ти послушамъ, но най-послѣ гнѣвътъ ми поиска да ся изяви. На толкозь примѣры отъ жестокость неможѣхъ вече да ся сдържжѣ. Виждамъ че ще умрѣ, но отъ единъ животъ толкозь срамотенъ — смъртъта е прѣдпочтителна. Жалъ ми е само за старыйтъ ми баща, за любезныѣ ми съпругѣ, и за милыѣ ми сынозе. На тебе, приятелю, гы прѣпорѣчвамъ; ты гы утѣши; азъ нѣма вече да ся оплача за честыѣ си.»

Дошитѣ слугы не склонихъ да оставятъ двамата нажалены пріятели да ся поразговорятъ по-вечко; но раздвоихъ гы силомъ, и Питей покарахъ къмъ тъмницѣтъ, а на Дамона дадохъ волѣ само да върви подиръ му издалечъ.

Обзетъ отъ най-тежкѣ скърбъ захванъ той да прѣвърта прѣзъ умъ хылиды мыслы и да прѣговаря какъ може да изнамери нѣкое срѣдство за да го отърве; но не му ся прѣдставяше нищо таквозъ. И слѣдъ много размышленія, слѣдъ като ся двои за много врѣме, между единъ плачъ и другъ и отвърлише и единътъ и другытъ,